

Catalans a l'altiplà

Els nostres madrilenys

Els catalans són presents en tots els àmbits de la vida política, econòmica i social de l'estat espanyol. Tot just incorporats els nous ministres, Madrid comença a preocupar-se per l'augment del "poder català".

El recent nomenament de Narcís Serra, Josep Borrell, Pere Solbes i Jordi Solé Tura per a diferents carteres ministerials, ha posat de relleu que són molts, com més va més, els ciutadans dels Països Catalans que ocupen alts càrrecs a l'administració. En aquest sentit, les reaccions han estat i són molt diverses. Però per la seva actualitat, destaquen les declaracions que el secretari general del PSOE andalús va realitzar durant el transcurs del seu congrés i en les quals afirmava que calia vigilar els ministres catalans pel desequilibri regional que podria representar la seva actuació a l'executiu.

Tanmateix, no sols són els aparells de l'estat els que es veuen *envaïts* d'hommes i dones treballadors que enyoren el mar i que parlen castellà amb un deix inconfusible. Empresaris, banquers, artistes, personatges relacionats amb la cultura, o amb el mateix món del periodisme; comptat i debatut, aquells que protagonitzen la vida pública estatal són, tot sovint, catalans. De fet, el català està de moda a Madrid. I una de les proves més concloents és el festival de rock en català que, sota el nom de "Cátalo Madrid", va reunir el passat mes de març els conjunts més veterans d'aquest estil que ha donat el nostre país.

EL 'PODER CATALÀ'

Tot això posa de manifest que, en aquests moments, quan els catalans *pu-gen* a Madrid, ho fan amb molta menor inhibició que fa uns anys. L'antiga picabaralla entre Madrid i Barcelona no ha desaparegut, però la transició democràtica ha jugat en favor d'unes relacions menys enceses. I aquesta conjuntura l'han aprofitada molt bé alguns catalans per col·locar-se en llocs de responsabilitat. La conseqüència lògica d'aquest desembarcament és una sensació entre els

madrilenys d'assistir a l'aparició d'un nou *lobby*, el català, que s'afegiria als ja existents -l'andalús, per posar un exemple-. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística recollides per a elaborar el cens de les passades eleccions municipals, a la ciutat de Madrid hi viuen més de 24.000 ciutadans nascuts al Principat de Catalunya. Si hi afegim els ciutadans provinents del País Valencià i les Illes, la xifra supera els 30.000. No és estrany, doncs, que es parli intensament de la intervenció catalana dins l'àmbit professional i social de la capital de l'estat: di-

rectors generals, subsecretaris i, fins i tot, ministres parlen català, i això amoïna. Si més no, és anormal.

LA COLLA TIRANT LO BLANC

Fruit d'aquesta situació, s'han fet habituals les tertúlies i trobades de catalans a Madrid. De totes elles, la més famosa, tant per la seva estructura estable com per la seva vocació culturalista, és la que organitza l'anomenada colla Tirant lo Blanc. Formada a les acaballes del franquisme, en la seva majoria per valen-

cians, els seus principals promotors han estat Francesc Burguera, Gonçal Castelló "el Gran Manifasser", Ricard Blasco i Vicent Ventura. Però pels seus sopars ha passat una llarga corrua de personatges dels Països Catalans. Entre les activitats més importants que la colla ha realitzat, hi ha un homenatge a Joan Fuster, el passi de la pel·lícula *El fava de Ramonet* i un acte de desgreuge a Josep Melià, atacat pel periodista Emilio Romero per signar els seus articles amb la "p" final. En l'actualitat, la colla continua reunint-se i és fàcil trobar-hi als ger-

nen cap problema aquí perquè Madrid accepta molt bé a tothom, tant espanyol com estranger".

Martí Bassols. De parer semblant és aquest lletrat de les Corts espanyoles nascut a Olot (la Garrotxa). Segons ell: "Individualment els catalans no tenim cap problema a Madrid". "De tota manera, com a grup, sí que en tenim, i molt forts". Amb els trenta anys que porta a la capital castellana, diu que ja està avesat i immersit dins la vida madrilenya, tot i que té una vinculació contínua amb

contraposicions creatives: Madrid és centralista, cosmopolita, és control, nervis, i Mallorca és hetèria, tradició, cultura, tranquil.litat... Aquesta combinació és bona".

Antoni Bernabeu. Porta quasi 34 anys assessorant en temes de comunicació a Madrid i, tanmateix, continua considerant-se "a l'exili". Dels madrilenys diu que "no és gent molt solidària" i pensa que "hi ha grups lingüístics, com els gallecs, que són molt més propers als castellans, que no pas els catalans". Per

Bartolomé Beltrán, Ricard Blasco i Francesc de P. Burguera.

A3. ARXIU. RAFA GIL

mans García Candau, Manuel Vicent o a Francesc Sanuy, delegat de la Generalitat de Catalunya a Madrid.

Grup de poder –amb voluntat de poder– o no, el cert és que els catalans compten a la capital mesetària. EL TEMPS n'ha seleccionat alguns i ha parlat amb ells d'això i de la sempre problemàtica integració cultural. Escoltem què diuen:

Josep Maria de Azcoitia. Conseller delegat de l'empresa multinacional Bull a l'estat espanyol, considera que "els catalans s'adaptin bé a Madrid". Ell mateix, s'autoanomena "català atípic", ja que, si bé va viure a Barcelona tota la seva infantesa i joventut, és nascut a Gènova i de pares bascos. Porta 26 anys a Madrid, i afirma que "els catalans no te-

Catalunya. En aquest sentit, Martí Bassols recorda: "En l'actualitat sóc vicepresident del Cercle Català de Madrid, i això m'ajuda a mantenir el contacte que necessito per no deslligar-me de la societat catalana".

Bertomeu Beltrán. Nascut a Campanet (Mallorca), aquest reconegut periodista afirma que és més fàcil ser mallorquí a Madrid que a la mateixa illa: "A Mallorca, tots som mallorquins; en canvi, a Madrid, dins del meu àmbit, ningú no sap més de Mallorca que jo. Quan tothom sap el mateix, llavors comencen els problemes". Per estar assabentat de l'actualitat balear, Beltrán llegeix diàriament la premsa "del país", i, tot i enyorar la mar, creu que el fet de viure a Madrid és positiu. "És qüestió de

aquest motiu continua dins la Colla Tarrant lo Blanc i defensa el seu paper cultural. Igualment, com la resta, viatja sovint al seu poble natal, Burjassot.

Ricard Blasco: Si tot va bé, aquest valencià del barri de Russafa, farà l'any vinent (1992, per si no ho sabíeu) 50 anys que viu i treballa a la capital del regne. Blasco se sent "absolutament a la perifèria, encara ara després de tant de temps". No obstant, aquest fundador de la Colla admet que "les diferències es van llimant a poc a poc". L'historiador creu, però, que "el més important és no oblidar mai els orígens".

Francesc de P. Bruguera. Aquest home polifacètic –és escriptor, polític i periodista i actualment fa de cap de

Empresaris i banquers

Baltasar Aymerich: nascut a Barcelona, és conseller delegat de la Caixa Postal, càrrec que ocupa des de fa tres anys.

Rafael Termes: nascut a Sitges (Garraf). Ex-president de l'Associació Espanyola de la Banca Privada i actual conseller del Banc Popular.

Xavier i Lluís Valls Taberner: nascuts a Barcelona. Co-presidents del Banc Popular.

Claudi Boada: nascut a Barcelona. Ex-president i conseller d'administració del Banc Hispano-Americà.

Andreu Garcia de la Riba: nascut a València. President del Banc de Crèdit Local.

Carles Ferrer Salat: nascut a Barcelona. President de la CEOE i del Comitè Olímpic Espanol.

Francesc Francès: nascut a Barcelona. Director de la multinacional Siemens a l'estat espanyol.

Artistes i món de la cultura

Joan Francesc Marco: és director de l'Institut Nacional de las Artes Escénicas y de la Música (INAEM).

Lluís Pasqual: ex-director del Centro Dramático Nacional.

Adolfo Marsillach: ex-director de l'INAEM.

Rosy de Palma: actriu.

Ricardo Solfa: cantant.

Joan Genovès: pintor

Luis García Berlanga: realitzador i crític de cinema.

Loles León: actriu.

Tomàs Llorens: ex-director del Museo Reina Sofía.

Antonio Ferrandis: actor.

Loles León i Rosi de Palma.

ARXIU

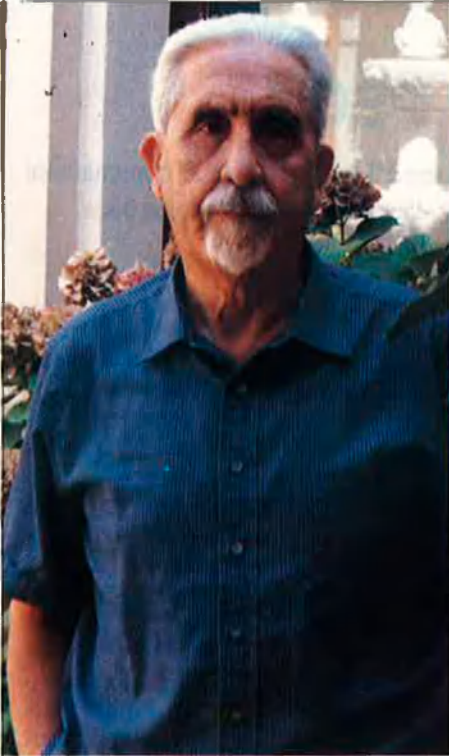
premsa del Grup Català al Senat— de Sueca (Ribera Baixa), ens diu: "Amb uns certs *interregnes* que he passat al País Valencià, he viscut a Madrid des de l'any 1947 en què vaig venir a estudiar econòmiques a la Universitat Central de San Bernardo. Tenia, aleshores, 19 anys". Burguera viu a Madrid: "Amb una certa resignació i amb una mena de fàstic/divertiment en veure que aquesta gent no acaba de voler assumir el fet de la nostra condició de fet diferencial nacional". És, encara avui, un dels animadors de la Colla i recorda amb simpatia com, l'any 48, el van detenir junt amb el seu cosí pel simple fet de parlar en català. "Els policies s'havien empenyat perquè no s'assabentaven del que dèiem".

Gonçal Castelló. Va nàixer el 1912 a Gandia (la Safor). En plena dictadura, fou empresonat i obligat, un cop sortí en llibertat, a confinar-se a Madrid. Va ser, doncs, "un madrileny forçat". L'escriptor valencià, conta amb satisfacció: "Jo vaig fer-me catalanista a Madrid en veure com són de centralistes aquella gent. Per a ells, la perifèria no pinta res".

Joan Coll. És el president del Cercle Català de Madrid. Aquesta entitat té més de 3500 associats, entre els quals hi ha molts madrilenys. Amb 34 anys estada a la ciutat, manifesta: "els catalans tenim un gran poder d'adaptació. I, a més, ara hi ha facilitats: la Televisió Espanyola parla de Catalunya cada dia, els diaris també i, si volem, podem parlar en català". Tot i que va sovint a Barcelona, afirma: "A Madrid, ser català és un gran mèrit i ningú no et rebutja. Avui dia, els madrilenys són més oberts i la nostra capacitat de treball és molt valorada".

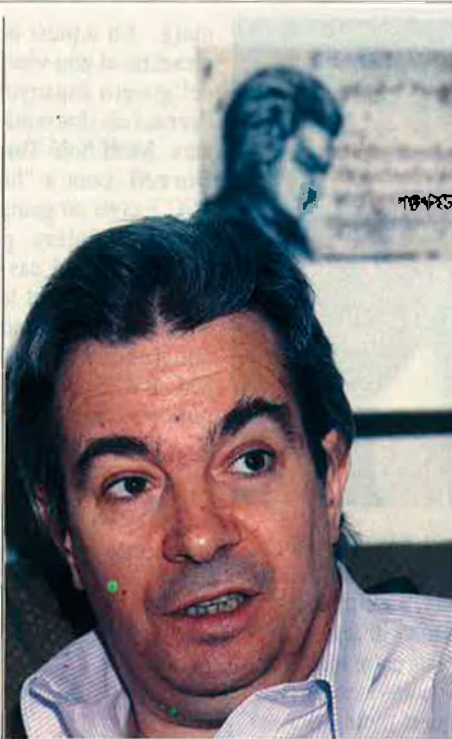
Ernest Lluch. El rector de la Universidad Menéndez Pelayo considera que no és el cas típic de català a Madrid i fa tot el possible per no ser-ho: "Només visc a Madrid tres dies i mig. La resta, els passo a Vilassar de Mar, si puc, o viatjant, ja que el meu càrrec m'obliga a anar a molts indrets diferents". Tot i això, l'ex-ministre de Sanitat treballa amb regularitat a Madrid des de l'any 77 i pensa que no té cap dificultat afegida pel fet de ser català: "Mai no m'he trobat amb cap problema, aquí a Madrid".

Josep Vicent Marquès. Les raons per les quals aquest periodista valencià

Gonçal Castelló, Ernest Lluch, Josep Vicent Marquès, Antoni Ros i Francesc Sanuy.

RAFA GIL, ARXIU, D. UMBERT

a Madrid són estrictament de parella: "Em vaig enamorar d'una xica d'ací i ací he anat a parar". Per aquesta raó, viatja sempre que pot al País valencià –"Madrid és massa gran per a mi"– i fa molt poca vida social a la capital espanyola: "Ni ho he intentat", diu. Malgrat tot, es queixa de que "no hi ha una imatge dife-

renciada del valencià en el conjunt d'habitants de Madrid".

Antoni Ros. Com a director del Teatre Real, viatja molt per tot el món, però necessita tenir "un punt d'estabilitat a Catalunya". Està convençut de l'honestat dels madrilenys respecte els catalans

i posa com a exemple el seu cas: "A mi m'han escollit per a aquesta feina per raons estrictament de competència professional. Madrid no té prejudicis".

Sobre la qüestió del poder català, comenta: "Jo només puc dir una cosa. Jo he fet moltes reunions per tractar temes relacionats amb el Ministeri de Cultura en català. I és que la majoria som catalans".

Francesc Sanuy. En aquests moments porta cinc anys com a delegat de la Generalitat de Catalunya a Madrid, però abans ha estat diputat, director general de la Fira de Barcelona i ha treballat a la Cambra de Comerç, també de Madrid. Malgrat això, intenta passar com més temps millor a Barcelona. "No he tingut cap problema de desconexió perquè estic moltes hores a Catalunya; els meus fills –continua– van a l'escola a Barcelona i la meua dona també hi viu. Per tant, considero que la meua casa és en aquesta ciutat".

Els nostres madrilenys conformen una estructuració a escala dels Països Catalans, amb els seus encerts i les seves contradiccions. Però una cosa tenen tots en comú: tornen a casa quan han acabat la feina.

J. Morales